

OPILÉ POVÍDKY

O tíži a lehkosti
ruské duše

MLADÁ FRONTA

Opilé povídky

NÁRODNÍ TRAGÉDIE
V RUSKÉ LITERÁRNÍ KLASICE

OPILÉ BOVÍČKY

NÁRODNÍ TRAGÉDIE
V RUSKÉ LITERÁRNÍ KLASICE

MLADÁ FRONTA

Copyright © Mladá fronta, 2014

Translation © Libor Dvořák, Pavla Bošková, 2014

Kočár

Když se ve městečku B. ubytoval náš *** jízdní pluk, bylo tu hned mnohem veseleji, protože do té doby tu vládla nuda, až z toho šla hrůza. Když jste jím kolikrát jen tak projížděli, dívali se na nizoučké hliněné domky, které do ulice shlížely až neuvěřitelně kysele, tak... to se ani pořádně vyslovit nedá, co se vám v takové chvíli usadí kolem srdce: je to taková chandara, jako kdyby člověk hodně prohrál nebo někde nevhod plácl nějakou hloupost... Zkrátka a dobře vám z toho není zrovna nejlíp. Hlína se z těch domků po deštích odlepuje, takže už nejsou bílé, ale strakaté, a střechy jsou většinou kryté rákosem, jak už to tak ve městech na jihu naší země bývá; ostatně předzahradky nechal pan hejtman pro pořádek odstranit. V ulicích nepotkáte živou duši a přejde tu leda tak nějaký kohout, přes ty polštářovité měkké závěje prachu, který se při sebemenším dešti mění v bláto, a to se pak ulice městečka B. rychle zaplní důstojně vyhlízejícími živočichy, jimž pan hejtman říká Francouzi. Z bahenních koupelí vystrkují jen své důležité rypáky a spustí takový chrochtavý koncert, že když jedete kolem, nezbyvá než prásknout do koní. I když... potkat ve městečku někoho, kdo jede kolem, je těžké. Jen tu a tam se tudy ve své polobryčce, či spíše žebříňáčku táhne nějaký skorostatkář, co má sotva deset jedenáct nevolnických duší, vykukuje mezi navršenými ducatými pytlí s moukou

a bičem pohání hnědou kobylku, za níž kluše hříbě. Samo náměstí s trhem taky vypadá poněkud posmutněle: krejčího dům do něj mimořádně přihloupale nevystavuje fasádu, ale roh; hned naproti se už dobrých patnáct let staví jakýsi zděný dům se dvěma okny v průčelí; dál tu jen tak sama o sobě do výše ční dnes módní prkenná ohrada, natřená našedo, do barvy okolního bláta, kterou tu jako vzor pro ostatní v dobách svého mládí nechal zbudovat pan hejtmán, když ještě neměl ve zvyku po obědě vyspávat a na noc pít nějaký bylinný odvar se sušeným angreštem. Skoro všude jinde však bylo vidět jen běžné pletené ploty; uprostřed náměstí vždy stály maličké stánky; v těch jste si pokaždé povšimli svazku preclíků, babky v červeném šátku, pudu mýdla, několika liber hořkých mandlí, loveckých broků, štučků tlusté bavlněné látky a dvou kupeckých příručích, kteří ve dveřích pokaždé vrhali o závod tlustý hřeb do hlíny. Jakmile ale do újezdního městečka B. přitáhla kavalérie, všechno se změnilo. Ulice ožily, dostaly barvu, zkrátka začaly vypadat úplně jinak. Těm nízkým domkům se najednou nabízel třeba pohled na svižného urostlého důstojníka s péry na klobouku, jak jde za svým kamarádem popovídat si s ním o službě či o tom výborném tabáčku, anebo si objednat bryčku, o níž se dalo mluvit jako o plukovní, protože jednotku vůbec neopouštěla a povozit se v ní stihli skoro všichni: dnes to byl třeba major, zítra už stála před poručíkovou konírnou a za týden koukáte... a on kola maže sádlem znovu majorův pucflek. Pletené ploty mezi domy byly celé ověšené vojenskými brigádyrkami, zalitými slunečním světlem; přes každá vrata zase skoro nevyhnutelně visel dlouhý šedý vojenský plášť; příčnými uličkami bloudili vojáci s kníry tuhými jako kartáče na boty. Na tyhle kníry jste narazili úplně všude. Jakmile se na trhu seběhlo pár ženiček s košíky, kníry se jim rozhodně

hned vynořily za zády. A někde u pranýře nejspíš jiný knírač mydlil nějakého vesnického moulu, který jen supěl a obracel vykulené oči v sloup. Důstojníci společnost rozhodně oživil, protože ta se až doposud skládala jen ze soudce, který žil v jednom domě s jakousi d'áčkovou, a hejtmana, vcelku uvážlivého člověka, který ovšem celé dny spal... od rána do večera a od večera do rána. No a když sem na byt přijel i brigádní generál, byla společnost zničehonic ještě pestřejší. Okolní statkáři, o nichž až doposud vlastně nikdo neměl tušení, začali do městečka přijíždět častěji, aby se jen tak setkali s pány důstojníky a někdy si s nimi dokonce zahráli oko, už dlouho nejasně zaměstnávající jejich hlavy, jinak plné osevů, úkolů od drahé polovice a lovů na zajíce. A pak se jednou brigádní generál rozhodl uspořádat velký oběd... Je mi velice líto, ale proč, to už si nevzpomenu; přípravy každopádně byly obrovité a klapot velkých nožů v generálské kuchyni bylo slyšet snad až u městské brány. Na trhu bylo za tímto účelem skoupeno úplně všechno, takže soudce s tou svou d'áčkovou se musel spokojit jen s pohankovými plackami a škrobovým rosolem. Malý dvorek u generálova domu byl celý zastavěný bryčkami a lehkými kočáry. Společnost se tu sešla čistě mužská... důstojníci a pár okolních statkářů. Z těch byl nejpozoruhodnější Pythagor Pythagorovič Čertokuckij, jeden z nejvýznamnějších aristokratů celého újezdu, o němž bylo při volbách vždy nejvíc slyšet a který do města přijížděl v elegantní ekvipáži. Kdysi sám také sloužil u jednoho jízdního pluku a patřil mezi známé, ba proslulé členy důstojnického sboru. V každém případě byl všude tam, kde jeho pluk zrovna ležel, vídán na mnohých bálech i při dalších společenských příležitostech; ostatně milostslečny Tambovské a Simbirské gubernie by mohly vyprávět. Je velice dobře možné, že by nakonec takto obdivuhodně proslul i v dalších

guberniích... Nebýt toho, že musel odejít do výslužby, a to z důvodu, o němž se obvykle mluví jako o nepříjemnosti: snad tehdy kdysi dávno dal někomu přes hubu, anebo přes ni sám dostal, to už si asi nevybavím, ale každopádně to dopadlo tak, že byl zdvořile požádán, aby odešel na odpočinek. Což mu mimochodem na pověsti nikterak neubralo... Nosil frak s vysokým pasem, který hodně připomínal vojenskou uniformu, k tomu vysoké boty opatřené ostruhami a pod nosem knír, protože jinak by si místní šlechta mohla pomyslet, že třeba sloužil u pěchoty, o níž ovšem on pohrdlivě mluvil jako „lancknechtech“ či „blátotlačkách“. Býval na každém hlučném trhu, kam se samo nitro Ruska v podobě matinek, jejich ratolestí, mladých dcerušek a tlustých statkářů ve všech těch bryčkách, dvoukolkách, tarantasech i v kočárech, o jakých se leckomu ani nesnilo, přijíždělo poveselit. Hned vyčenichal, kde se utábořil nějaký jízdní pluk, a pokaždé se přijel setkat s pány důstojníky. Přímo před jejich očima pružně seskakoval ze své lehoučké dvoukolky či bryčky a neuvěřitelně rychle se s každým seznamoval. Při posledních volbách uspořádal pro místní šlechtu báječný oběd, na němž prohlásil, že pokud ho udělají předsedou šlechtického shromáždění, povede se zdejšími urozenými lidmi jako ještě nikdy. Zkrátka a dobře si počínal velkopansky, jak se po újezdech a guberniích říká, oženil se s dosti půvabnou dívkou, k níž dostal věnem dvě stě duší a několika tisícový kapitál. Ten byl okamžitě vynaložen na šestispreží vskutku nádherných koní, zlacené kliky ke všem dveřím, cvičenou opici a francouzského šafáře. Těch dvě stě duší společně s dvěma stovkami vlastních pak v zájmu jakýchsi obchodních transakcí zastavil. Byl to zkrátka velkostatkář jaksepatří... Opravdu správný velkostatkář. Kromě něj bylo na obědě u generála ještě několik dalších statkářů, ale o těch

nemá smyslu mluvit. Zbytek společnosti tvořili důstojníci pluku a také dva štábní... plukovník a tlustý major. Sám generál byl statný a kyprý, ostatně dobrý velitel, jak soudili jeho důstojníci. Mluvil dosti sytým, významným basem. Oběd byl mimořádný: jeseter, běluha, sterledě, dropi, chřest, křepelky, koroptve i houby dokazovaly, že kuchař neměl od včerejška v ústech kousek teplého jídla a ku pomoci mu na celou noc byli čtyři vojáci s noži v rukou. Záplava lahví, dlouhé pistolové s lafitem i krátkokrké s madeirou, nádherný letní den, dokonán otevřená okna, talíře s ledem na stole, páni důstojníci s rozepnutým posledním knoflíčkem vojenského kabátce, pocuchaná náprsenka majitelů solidního fraku, vzájemný hovor bez ladu a skladu, přehlušovaný generálským basem a zkrápěný šampaňským... To vše jedno s druhým dokonale ladilo. Po obědě všichni s příjemnou tíhou v žaludcích povstali, zapálili si dýmky s dlouhými i krátkými troubelemi a se šálky kávy v rukou vyšli na terasu před vchodem.

Generál, plukovník a dokonce i major měli saka rozepnutá úplně, takže se zčásti daly spatřit i ušlechtilé hedvábné šle, ale ostatní páni důstojníci na znamení patřičné úcty zůstali až na tři horní knoflíky zapnutí.

„Konečně se na ni můžeme podívat,“ řekl generál. „Moc vás prosím, příteli,“ obrátil se na svého pobočníka, dosti obratného mladého muže příjemného zevnějšku, „naříd', aby sem přivedli tu naši hnědou kobylu! Však sami uvidíte,“ nasál generál ze své dýmky a vyfoukl kouř. „Ještě není v té pravé kondici, protože v téhle ztracené díře ani nemají pořádnou konírnu. Zato ten kůň, pufpuf, ten pořádný věru je!“

„Jak dlouho už račte takový skvost vlastnit, pufpuf, Vaše Excelence?“

„Pufpuf, inu... puf, moc dlouho ne. Je to možná dva roky, co jsem ji z těch velkostájí koupil.“

„A ráčil jste ji získat už obsedanou, nebo jste ji cvičili až tady?“

„Pupufpuf, pu, pu, pu... tady,“ řekl generál a celý zmizel v mračnu dýmu.

Mezitím už ze dveří konírny vyskočil voják, ozval se klapot kopyt a nakonec se ukázal i další, v bílém hábitu a s obrovskými černými kníry, co za uzdu vedl vylekaného, zachvívajícího se koně, který najednou prudce zvedl hlavu, takže předřepnuvšího vojáka i s jeho kníry málem zvedl ze země. „Noták, noták...! Agrafeno Ivanovno!“ chlácholil voják kobylu, kterou už přiváděl k terase před vchodem do domu.

Kobyla se tedy jmenovala Agrafena Ivanovna; byla dobře stavěná a divoká jako jižanská krasavice, zabušila o dřevěnou terasu kopyty a náhle zůstala nehybně stát.

Generál nechal ruku s dýmkou klesnout a začal si Agrafenu Ivanovnu spokojeně prohlížet. Plukovník sešel s terasy dolů a chytil Agrafenu Ivanovnu u huby. Major popleskal Agrafenu Ivanovnu po noze a ostatní znalecky pomlaskávali jazyky. Čertokuckij také sešel dolů a přistoupil ke kobyle zezadu. Voják, vypjatý v pozoru, držel v ruce uzdu a přistupujícím mužům hleděl zpříma do očí, jako by jim do nich hodlal skočit.

„Moc pěkná, moc!“ poznamenal Čertokuckij. „Nádherně stavěný kůň! Mohli bychom vidět, Vaše Excellence, jaký má krok?“

„Krok má úžasný; jediné že... čertví, co se to stalo... felčar jí dal nějaké pilulky a ta kobyla už dobré dva dny pořád kýchá.“

„Pěkná ale opravdu je! Jestlipak k takovému koni máte taky patřičný kočár, Vaše Excellence?“

„Kočár...? Ale to je přece jezdecký kůň!“

„Já vím... ptám se proto, Vaše Excellence, abych se dověděl, zda máte odpovídající kočáry k jiným svým koním.“

„Inu, kočárů zrovna moc nemám. Abych se přiznal, moc rád bych si opatřil takovou tu moderní bryčku. Už jsem to psal bratrovi, který teď žije v Petrohradu, ale jestli mi ji pošle, to nevím.“

„Já bych řekl, Vaše Excellence, že není lepšího kočáru než vídeňský,“ poznamenal plukovník.

„Řekl bych, že máte pravdu, puf, puf, puf.“

„Já mám opravdu mimořádný kočár ze skutečné vídeňské dílny, Vaše Excellence.“

„A který? Ten co jste s ním přijel?“

„Ale kdepak. Tenhle nestojí za řeč, mám ho jen tak na běžné cesty, kdežto tamten...? Nebudete tomu věřit, ale je lehoučký jako pírko a když si do něj sednete, tak je to, troufám si říct, Vaše Excellence, jako kdyby vás chůva v kolébce houpala!“

„A jede hladce?“

„Velice, velice hladce, samé polštáře, měkká péra... prostě kočár jako malovaný.“

„To je báječné.“

„A jak je prostorný! Takový jsem, Vaše Excellence, opravdu ještě nikdy v životě neviděl. Když jsem byl ještě ve službě, vždycky se mi do truhel kromě všeho ostatního muselo vejít deset lahví rumu a dvacet liber tabáku. A mimoto jsem s sebou vozíval zhruba šest uniforem, prádlo a dva kožichy, Vaše Excellence, tak dlouhé, troufám si říct, že byste do kapsy mohl strčit třeba celého býka.“

„To je báječné.“

„Čtyři tisíce jsem za něj dal, Vaše Excellence.“

„Soudě podle ceny to musí být krásný kousek... To jste si sehnal vy sám?“

„Nikoli, Vaše Excellence, dostal jsem se k němu náhodou. Koupil ho můj přítel, vzácný člověk a kamarád z dětství, se kterým byste si jistě porozuměl i Vy; chodilo to mezi námi

takhle: co je moje, to je tvoje. Kočár jsem na něm vyhrál v kartách. Nebylo-li by libo, Vaše Excellence, prokázat mi tu čest a poobědvat u mě? A zároveň byste si mohl prohlédnout ten kočár.“

„Ani nevím, co vám na to odpovědět. Sám bych si připadal tak nějak... Ledaže byste svolil a já mohl přijet i s pány důstojníky.“

„Co nejuctivěji samozřejmě zvu i pány důstojníky. Panstvo, budu si považovat za velkou čest mít to potěšení uvítat vás ve svém domě.“

Plukovník, major a další důstojníci poděkovali zdvořilou úklonou.

„Já sám jsem toho názoru, Vaše Excellence, že když už si člověk hodlá koupit nějakou věc, tak určitě jedinečně hodnotnou, protože kdyby měla být ničemná, nemá smysl si ji opatřovat. Až mi zítra prokážete tu čest a navštívíte mě, ukážu vám le-dacos, co jsem si pořídil do svého hospodářství.“

Generál na něj pohlédl a vypustil z úst další dým.

Čertokuckij byl mimořádně spokojený, že pány důstojníky pozval k sobě domů; už teď v duchu objednával omáčky a paštiky, vesele po důstojnících pokukoval a ti jako by svou přízeň vůči němu taky znásobili, což bylo zřejmé už z jejich pohledů či nenápadných pohybů v podobě jakýchsi nezna-telných úklon. Čertokuckij se najednou cítil mnohem volněji a o dost samozřejměji zněl taky jeho hlas; byl to hlas člověka obtěžkaného potěšením.

„Takže se u nás seznámíte i s paní domu, Vaše Excellence.“

„Bude mi neobyčejným potěšením,“ odpověděl generál a přihladil si kníry.

Poté se Čertokuckij chystal okamžitě se odebrat k domovu, aby zavčas vše připravil na zítřejší návštěvu a oběd pro tolik hostů; už vlastně držel klobouk v ruce, ale najednou se

jakýmsi zvláštním řízením stalo, že se tu ještě nějaký čas pozdržel. Po salonu už mezitím byly rozestavené karetní stolky. Celá společnost se rychle rozdělila do čtyř skupin, které usedly po různých koutech generálova domu a chystaly se k partii whistu.

Přinesli svíce. Čertokuckij dlouho váhal, zda se k whistu má posadit nebo ne. Když ho ale páni důstojníci začali srdečně zvát, pochopil, že odmítnout by bylo krajně nezdvorné. A přisedl. Neznámo jak se před ním ocitla sklenice punče, který ihned bezmyšlenkovitě vypil. Po dvou hrách objevil přímo u ruky další sklenici s punčem, a stejně bezděčně vypil i tu... I když předtím řekl: „Je čas jít domů, panstvo, opravdu nejvyšší čas.“ Jenže pak se zase posadil k další partii. Mezitím začaly být debaty na různých místech domu velmi nenucené a svrchovaně osobní. Hráči whistu byli dosti mlčenliví, zato ti, co nehráli a seděli na pohovkách kousek stranou, rozmlouvali vskutku hlučně. V jednom koutě se s dýmkou v zubech pohodlně usadil štábní rotmistr, bokem se opřel o polštář a dosti odvážně a upřímně líčil svá milostná dobrodružství, čímž plně opanoval pozornost kroužku posluchačů, kteří se kolem něj shromáždili. Jeden neuvěřitelně tlustý statkář s krátkýma rukama, jež se v jistém smyslu podobaly přerostlým bramborám, naslouchal s neuvěřitelně sladkým výrazem ve tváři a jen čas od času se snažil dostat krátkou ručku za svá široká záda, odkud chtěl vytáhnout tabatěrku. V protějším koutě se zase rozpoutal dosti vášnivý spor o execírku nějaké eskadrony, takže Čertokuckij, který tou dobou místo dámy už dvakrát vynesl svrška, začal debatujícím skákat do řeči a od svého stolku pokřikoval: „V kterém roce to bylo?“ nebo „U kterého pluku?“, a vůbec si přitom neuvědomoval, že jeho otázky často míří vyloženě vedle. Nakonec, už pár minut před večerí, se hrát přestalo, ale o whistu se mluvilo

dál, až vznikl dojem, že všichni ještě mají v mysli jen a jen karty. Čertokuckij si dobře uvědomoval, že vyhrál hodně, ale rukama se ničeho ani nedotkl, od stolku vstal a dosti dlouho se tu tyčil jako někdo, kdo nemůže najít kapesník. Mezitím už se podávala večeře. Samo sebou se rozumí, že vína tu byla hojnost a že Čertokuckij si tu a tam skoro nevědomky musel dolít, protože po jeho pravé i levé ruce stály samé lahve.

Rozmluva u tabule se protáhla opravdu na hodně dlouho, ale odvíjela se dosti podivně. Jeden statkář, který sloužil už za války roku 1812, vyličil bitvu, která se nikdy neodehrála, a nakonec neznámo proč vytáhl skleněnou zátku z karafy a zabořil ji do dortu. Zkrátka a dobře, když se hosté začali rozjíždět, byly už tři ráno a několik jedinců museli kočové shrábnout do náruče jako ranec s nákupem; Čertokuckij přese všechnu svou aristokratičnost seděl ve svém kočáře a klaněl se na všechno strany tak hluboce a s takovou vervou, že když dorazil domů, přivezl v knírech i dvě bambulky bodláku. V domě už úplně všichni spali; kočí měl co dělat, aby někde sehnal komorníka, který pána doprovodil přes salón a předal ho služce, v jejíchž stopách se Čertokuckij z posledních sil doplahočil do ložnice a svalil se vedle své mladičky a velmi půvabné ženušky, která tu vskutku malebně ležela v nádherné noční košili, bělostné jako padlý sníh. Rámus, způsobený pádem jejího chotě na lože, ji probudil. Protáhla se, zvedla řasy, se zpola hněvivým úsměvem třikrát prudce mrkla a pak oči otevřela; když ale viděla, že tentokrát se od něj žádné něhy nedočká, dotčeně se obrátila na druhý bok, podložila si pod svou svěží tvář dlaň a krátce po manželovi taky znovu usnula.

Když se mladá paní vedle svého chrápajícího chotě probudila, bylo už ráno, jakému se na venkově rozhodně neříká časné. Uvědomila si, že muž se domů vrátil až po třetí hodině

noční, proto jí bylo líto ho budit, a tak si obula své noční bačkorky, které jí manžel před časem objednal z Petrohradu, a v bílém svetříku, který po ní splýval jako vodní proud, odešla do své koupelny, umyla se vodou, svěží jako ona sama, a přistoupila k toaletce. Dvakrát na sebe pohlédla a zjistila, že dnes jí to opravdu sluší. Tato poměrně bezvýznamná okolnost ji přiměla prosedět před zrcadlem ještě dvě další hodiny. Nakonec se oblékla do velmi roztomilého šatstva a vyšla si na čerstvý vzduch do zahrady. Jako naschvál byl zrovna nádherný den, na jaký může být léto na jihu právem hrdé. Slunce už stálo na poledne a žhnulo vši silou svých nespočetných paprsků, ale při procházce temnými alejemi jste cítili příjemný chládek a květiny, prohřáté sluncem, svou vůni ztrojnásobily. Hezounká paní domu úplně zapomněla na to, že je už dvanáct a že její manžel ještě pořád spí. K jejímu uchu dolétlo chrápání dvou kočích a jednoho forajtra v konírně za zahradou. Ona však stále ještě seděla ve stinné aleji, odkud se otevíral výhled k silnici, a nepřítomně tak hleděla do její prázdnoty bez jediného živáčka, když tu najednou její pozornost upoutal obláček prachu, který se zvedl v dálce. Zadívala se pozorněji a za pár okamžiků spatřila několik kočárů. Jako první jel otevřený dvoumístný lehký kočárek, v němž seděl generál s tlustými, ve slunci se třpytícími epoletami, a vedle něj plukovník. Následoval další kočár, tentokrát čtyřmístný, v němž seděl major s generálovým pobočníkem a dvěma důstojníky, kteří se posadili naproti; za tímto kočárem jela všeobecně známá plukovní bryčka, kterou tentokrát kočíroval tlustý major; za bryčkou následovala čtyřmístná ekvipáž, v níž seděli čtyři důstojníci, kdežto pátý se usadil na kozlíku... a za ekvipáží se malebně rýsovali tři muži v sedlech nádherných hnědých, černě grošovaných koní.

Snad nejedou k nám? zamyslela se paní domu. Achbože,

opravdu, už zabočili na most! Vykřikla, spráskla rukama a rovnou přes květinové záhony se rozběhla do ložnice za svým mužem. Spal jako zabítý.

„Vstávej, vstávej, okamžitě vstávej!“ křičela na něj a šukala ho za ruku.

„Cože?“ začal se rozespale protahovat Čertokuckij, ale oči měl dál zavřené.

„Vstávej, sosáčku! Slyšíš mě? Hosti jedou!“

„Hosti? Jaký hosti?“ zeptal se a pak lehce zabučel, jako to dělává telátko, když tlamou hledá struky maminčina vemene.

„Mmmm...“, „mručel dál, „nastav mi svůj krček, ňuňánku, ať tě můžu políbit!“

„Vstávej, dušenko moje, proboha dělej! Jede sem generál s důstojníkama! Proboha, a ty máš ve vousech bodláčí!“

„Generál? Aha, tak on už jede? Ale proč mě krucifix nikdo nevbudil? A co oběd, jak je to s ním, už je všechno nachystaný?“

„Jaký oběd?“

„Copak jsem nic neobjednal?“

„Ty?! Přijel jsi skoro ve čtyři ráno a ať jsem se tě vyptávala, jak chtěla, nic jsem z tebe nedostala. A nebudila jsem tě proto, sosáčku, že mi tě bylo líto... Vždyť jsi skoro nespál...“ Ta poslední slova pronesla nyní zapřísahavým hlasem.

Čertokuckij vytřeštil oči a možná minutu ležel na posteli tak, jako by do něj právě hrom uhodil. Nakonec jen tak v noční košili vyskočil na nohy a vůbec si neuvědomil, že něco takového se snad ani nesluší.

„Jsem já to ale kůň!“ zvolal a praštil se dlaní do čela. „Já je pozval na oběd! Co budeme dělat? Jak jsou daleko?“

„To nevím, ale budou tu každou chvíli.“

„Někam se schovej, dušinko...! Je tu někdo? Vida, aspoň tuhle děvče! Běž dolů, a neboj se, ty huso! Každou chvíli sem přijedou důstojníci. Tak jim řekneš, že pán není doma, a taky

že hned tak nepřijede, to jim řekni, že odjel hned ráno, slyšíš mě? A čeledi to řekni taky, prokristapána utíkej už!“

Jen to dořekl, horečně přes sebe přehodil župan a rozběhl se ukrýt do kočárové kolny, protože měl zřejmě za to, že tam bude v naprostém bezpečí. Jenže jakmile se ocitl v koutě kolny, pochopil, že tady by ho taky mohl někdo uvidět. Musíme to udělat jinak, blesklo mu hlavou, vyklopil stupačku nejbližšího kočáru, vlezl si do něj, zabouchl dvířka, aby se cítil ještě bezpečněji, přehodil přes sebe štolbovskou zástěru i kůži na zakrytí sedadel a schoulený ve svém županu byl pěkně zticha jako pěna.

Kočáry už mezitím dojely k parádnímu vchodu.

První vystoupil generál a otřepal si uniformu, za ním pak plukovník, rovnající si péra na svém klobouku. Z bryčky seskočil tlustý major, svírající v podpaždí šavli. Z ekvipáže vystoupili hubení podporučíci, z kozlíku se dolů svezl praporčík a nakonec na zem seskočili i švarní důstojníci, krásně se vyjímající v sedlech koní.

„Pán není doma,“ oznámil jim lokaj, který zrovna vyšel ze dveří.

„Jak to? Ale na oběd tu už jistě bude, není-liž pravda?“

„To prosím nikterak. Pán odjeli na celý den. Budou tu až zítra touhle dobou.“

„To jsou mi věci!“ zvolal generál. „Ale jak je to možné?“

„Musím se přiznat, že na to taky dost koukám,“ rozesmál se plukovník.

„Copak tohle se dělá?“ pokračoval nespokojeně generál. „Krucí... Dobře... dejme tomu, že tolik hostí přijmout nemůže, ale proč se tedy vnucoval?“

„Já vůbec nechápu, Vaše Excellence, jak si ten člověk mohl něco takového dovolit,“ poznamenal jeden mladý důstojník.

„Cože?“ zeptal se generál, který měl ve zvyku pronášet

tohle tázací slůvko pokaždé, když se dával do řeči s podřízenými.

„Já jen říkám, Vaše Excellence: Copak je to možné, takhle se chovat?!“

„Přirozeně... Dobře, dejme tomu, že by se něco stalo... tak snad alespoň dám vědět, nebo se do toho radši rovnou nehrnu.“

„Nedá se nic dělat, Vaše Excellence, pojedeme zpátky,“ navrhl plukovník.

„Samozřejmě, nic jiného nám nezbyvá. Ostatně na ten vídeňský kočár se můžeme podívat, i když on tu není. Tím jistě neodjel. Jářku, chlapče, pojď sem!“

„Co račte?“

„Ty jsi štolba?“

„Jo, štolba, Vaše Excellence.“

„Ukaž nám ten nový kočár, co si pán přednedávnm opatřil.“

„Ráčej prosím do kolny.“

A generál s důstojníky zamířili do kolny.

„Když dovej, tak ho trochu popotlačím, aby nestál v takový tmě.“

„To stačí, dost!“

Generál s důstojníky obešli lehký kočár kolem dokola a důkladně si prohlédli všechna kola i pérování.

„Na tom tedy nic zvláštního nevidím,“ konstatoval generál, „tohle je přece úplně obyčejný kočár.“

„Dokonce ne moc vzhledný,“ dodal plukovník, „naprosto nic na něm není.“

„Já bych řekl, Vaše Excellence, že ten za ty čtyři tisíce nestojí,“ řekl jeden z mladých důstojníků.

„Cože?!“

„Jen říkám, Vaše Excellence, že podle mě ten kočár za čtyři tisíce nestojí.“

„Jaké čtyři tisíce? Ten nestojí ani za dva. Není na něm vůbec nic. Ledaže by se něco mimořádného našlo uvnitř... Poslyš, chlapče, odepni tu kůži...“

A očím důstojníků se naskytl pohled na Čertokuckého, nemožně skrčeného uvnitř a choulícího se v županu.

„Ach tak, vy jste tady!“ pronesl ohromený generál.

Jakmile to dořekl, okamžitě zabouchl dvířka, znovu Čertokuckého přehodil kůží a společně s dalšími pány důstojníky odjel.

— IVAN SERGEJEVIČ TURGENĚV —

Příhody podporučíka Bubnova. Román

Alexeji Alexandroviči

Bakuninovi,

potomku Báthoryů,

dnes nedostudovanému studentu,

budoucímu ministrovi a nositeli Řádu sv. Andreje,

na znamení

úcty a oddanosti

TENTO

spis úměrný svým možnostem,

plod hlubokých úvah

s jistou dávkou patolízalství

věnuje

autor.

Jednou se podporučík Bubnov procházel po jedné z ulic újezdního městečka Č... V celé ulici se nalézaly jen tři domy: dva napravo a jeden nalevo. A to ta ulice byla skoro kilometr dlouhá. Do večera nezbyvalo ne víc než dvě hodiny, takže staré měštky, obyvatelky jmenovaných domů, zavřely zavčasu okenice, zahnalý slepice a uložily se ke spánku. Podporučík Bubnov kráčet s rukama zastrčenýma v kapsách a věnoval se, jak bylo jeho dobrým zvykem, oblíbeným úvahám: totiž, co by dělal, kdyby byl Napoleonem?